

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΣΤ'

28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1928

ΑΡΙΘ. 4

ΚΑΡΔΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ *

Ἡ ἰδέα τῆς καρδίας παίξει πολὺ σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ποίησιν ὄλων τῶν λαῶν. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς καθημερινὰς μας συνομιλίας εἶναι τὸ σύμβολον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομεθα περισσότερον διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν δύναμιν τῶν συναισθημάτων. Ὁ Ὀδυσσεὺς διελογίζετο καὶ ἐλάμβανεν ἀποφάσεις εἰς τὸ ἄδυτον τῆς καρδίας του. Οἱ μυστικισταὶ τῶν Ἰνδιῶν ἐτοποθέτουσαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, τὸ ἀληθινὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ, εἰς τὴν καρδίαν. Εἰς τὴν Ἀγ. Γραφὴν συναντᾷ τις ἀνὰ πᾶν βῆμα τὴν ἔννοιαν ταύτην. Προφανῶς ἡ καρδία ἐκφράζει τὸ ὄργανον πάντων ἐν γένει τῶν συναισθημάτων καὶ ἰδίᾳ τοῦ θρησκευτικοῦ.

Ἡ δυσκολία εἶναι ὅτι εἰς τὴν καρδίαν ἀποδίδεται ὄχι μόνον τὸ συναίσθημα, ἀλλὰ καὶ αἱ πλέον ποιήλαι ἐνέργειαι τῆς διανοίας καὶ τῆς συνειδήσεως. Ὑπὸ τὴν ἡ καρδία σκέπτεται, ἐννοεῖ, ἀμφιβάλλει, πιστεύει. Ἐν δὲ τῇ βιβλικῇ γλώσσῃ «λέγω ἐν τῇ καρδίᾳ μου», σημαίνει «σκέπτομαι». Ἀλλαχοῦ ἡ καρδία εἶναι τὸ ὄργανον τῆς θελήσεως. Λαμβάνει ἀποφάσεις, ἔχει σκοπούς, γεννᾷ τὴν ἀγάπην. Διὰ τῆς καρδίας, ἢ ἐκ τῆς καρδίας, οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον των. Λέγομεν περὶ τῶν ἀγαπητῶν μας προσώπων ὅτι τὰ ἔχομεν «μέσα στὴν καρδιά μας», ὅτι «ἔχομε μ' αὐτὰ μὲν καρδιά».

Ἀλλὰ καὶ ἡ συνείδησις, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, εἶναι «ὁ νόμος ὁ γεγραμμένος ἐν τῇ καρδίᾳ». Πᾶσα κατάστασις τῆς συνειδήσεως ἀποδίδεται εἰς τὴν καρδίαν. Αὕτη εἶναι γενικῶς τὸ ἐνσυνείδητον. Περικλείει ἐν ἑαυτῇ πάσας τὰς ἐνεργείας, τὰς ὁποίας ἡ ψυχολογία ἐρευνᾷ· δύναται τις δὲ νὰ συνταυτίσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν ψυχὴν. Καὶ πράγματι ἡ Ἀγ. Γραφή ταυτίζει τὰς ἐννοίας τῆς καρδίας καὶ τῆς ψυχῆς ἐναλλάξ, τὰς ἐννοίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας.

Ἡ καρδία ὅμως περιλαμβάνει καὶ τῆς σωματικῆς ζωῆς τὰ φαινόμενα.

* Διάλεξις τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας κ. Βισσαλάφ-τσεφ γενομένη πρὸς τοὺς φοιτητὰς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου.

Πάντα τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς ἀπορρέουν ἐξ αὐτῆς καὶ ἐπιστρέφουν εἰς αὐτὴν καὶ ἐπιδρῶν ἐπ' αὐτῆς. Πᾶσα σωματικὴ τόνωσις τονώνει τὴν καρδίαν καὶ πᾶσα κατάχρησις βαρύνει αὐτήν. «Προσέχετε ἑαυτοῖς μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς καὶ αἰφνίδιος ἐπιστῆ ἐφ' ὑμᾶς ἢ ἡμέρα ἐκείνη» (Λουκ. 21, 34). Πᾶσα προσβολὴ κατὰ τῆς ζωῆς εἶναι προσβολὴ κατὰ τῆς καρδίας (Ἐξοδ. 9, 16). Ἴδου διατὶ ἡ Γραφή παραγγέλλει: «Πᾶση φυλακῇ τήρει τὴν σὴν καρδίαν, ἐκ γὰρ ταύτης ἔξοδος ζωῆς» (Παροιμ. 4, 23).

Ἐν τῇ ἀπειρίᾳ ταύτῃ τῶν ἐννοιῶν, ἡ ἔννοια τῆς καρδίας κινδυνεύει τελείως νὰ διασπασθῇ καὶ νὰ κατατήση μόνον ἀπλὴ ποιητικὴ μεταφορά.

Ἐν τούτοις δὲν συμβαίνει τοῦτο. Ἡ ἔννοια τῆς καρδίας ἐν τῇ θρησκευτικῇ γλώσσῃ εἶναι οαφρεστάτη· εἶναι τὸ κέντρον τῆς περιφερείας, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ἀναχωρήσουν ἀποκλίνουσαι ἀκτίνες· εἶνε ἢ φωτεινὴ ἔστι, ἀπὸ τῆς ὁποίας δύναται διάφοροι ἀκτίνες νὰ ἐκπεμφθῶσιν. Ἡ Γραφή οὕτως ἀποδίδει εἰς τὴν καρδίαν τὴν γνῶσιν, τὴν θέλησιν, τὴν ἀγάπην, τὴν συνείδησιν, τὰς αἰσθήσεις. Ἡ καρδία εἶναι εἰς ὅλας τὰς ἐννοίας τὸ κέντρον τῆς σωματικῆς, τῆς διανοητικῆς, τῆς συναισθηματικῆς ζωῆς.

Ἐν ἔτι δ' εὐρυτέρα ἔννοια ἢ λέξις *καρδία* τίθεται ἀντὶ τῆς λέξεως *κέντρον*· οὕτω δὲ γίνεται λόγος ἐν τῇ Γραφῇ περὶ τῆς καρδίας τῶν οὐρανῶν, τῆς θαλάσσης, τῆς γῆς, τῶν δένδρων. Καὶ φυσικῶς προκύπτει τὸ ἐρώτημα: ἢ ἔκφρασις «καρδία» δὲν εἶναι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀκριβῶς ὅτι εἰς τὴν ψυχολογίαν εἶναι γνωστὸν ὡς ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητος καὶ τὸ κέντρον τοῦ ψυχικοῦ βίου; Δὲν εἶναι ἐντελῶς τὸ αὐτό. Ὑπάρχει τι ἐνταῦθα πολὺ βαθύτερον, ὑπάρχει τι τὸ θρησκευτικόν, τὸ ὁποῖον μένει ἀκατανόητον εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ψυχολογίαν, τὴν ἐμπειρικὴν.

Πράγματι, ὅταν λέγωμεν «καρδία», ἐνοοῦμεν κέντρον τι κεκρυμμένον, βάθος τι ἀδιόρατον εἰς τὰ ἔσω-τερικά βλέμματα. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δ' ἀκριβῶς ταύτην ἡ Γραφή ὀμιλεῖ περὶ τῆς καρδίας τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς, ὡς περὶ ἐκείνου, ὅπερ κρύπτεται εἰς τὸ μυστηριώδες βάθος αὐτῶν. Ἀλλὰ δύναται τις νὰ εἴ-

πη τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις εἶναι τὸ κεκρυμμένον κέντρον τῆς προσωπικότητος, τὸ ἀπρόσιτον εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἄλλων· δὲν δυνάμεθα νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων συμπεραίνοντες ἀπὸ τοῦ ἔξωτερικοῦ των. Αἱ καρδίαί τῶν πλησίων μας δὲν εἶναι διαφανεῖς. Ἴσως τοῦτο συμβαίνει κατ' εὐτυχίαν, διότι αἱ καρδίαί τῶν ἀνθρώπων τοῦ καιροῦ μας θὰ μᾶς ἐτρόμαζον διὰ τῆς ἀσχημίας των. Ἡ ἀγωγή τῆς καρδίας παρ' ἡμῖν ἔχει τοποθετηθεῖ εἰς πολὺ κατωτέραν μοῖραν καὶ οὐδόλως ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς τεχνικάς μας ἱκανότητας, εἰς τὴν τελείαν ἐπιστήμην μας, εἰς τὰ εὐρωπαϊκά μας ἀεροπλᾶνα. Αἱ καρδίαί διαχωρίζονται ἀπὸ ἓνα ἀδιapέραστον τοῖχον· ὑπάρχει ὁμοῦς μία δύναμις, ἡ ὁποία τὸν διαπερᾷ καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ὁ τοῖχος οὗτος σχεδὸν δὲν ὑφίσταται· ἡ δύναμις αὕτη εἶναι ἡ Ἀγάπη. Ἀλλὰ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ Ἀγάπη, αὐτὸς ὁ τοῖχος εἶναι ἡ μεγαλυτέρα εὐτυχία, ἡ σοφία τῆς Προνοίας. Μᾶς προστατεύει ἀπὸ φοβερὰ καὶ φορικτὰ καὶ χυδαῖα θεάματα τῆς μικροπρεπειᾶς καὶ τῆς κακίας, τὰ ὁποῖα ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς καρδίας.

Δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ νομίζωμεν ὅτι τὸ ἔσχατον βάθος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κεκλεισμένον μόνον διὰ τοὺς ἄλλους. Εἶναι ἀκατανόητον κατὰ μέγιστον μέρος καὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν ἑαυτὸν μας. Ὑπάρχουν πολὺ ὀλίγοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν ἑαυτοὺς καὶ πολὺ συχνὰ αὐταπατώμεθα εἰς ὅτι μᾶς ἀφορᾷ καὶ ἐνίοτε αὐταπατώμεθα ἐνσυνειδήτως φοβούμενοι νὰ ρίψωμεν εἰλικρινὲς βλέμμα εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς καρδίας μας. Ἡ βαθυτέρα σοφία εὐρίσκειται εἰς τὸ περίφημον ἐκεῖνο ρητὸν τῶν Δελφῶν, τὸ ὁποῖον ὁ Σωκράτης ἠγάπα νὰ ἐπαναλαμβάνῃ, τὸ «νῶδι σαυτὸν». Οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων δὲν γνωρίζουν ἑαυτοὺς ὅχι μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸν χαρακτήρα, τὰ πάθη καὶ τὰ ἐλαττώματα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν βαθυτέραν ἀκόμη ἔννοιαν, δὲν γνωρίζουν τὴν ἀληθῆ πραγματικότητά των, τὸ πραγματικὸν «ἐγώ», ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ὀνομάζει ἀθάνατον ψυχὴν, καρδίαν τῆς ψυχῆς. Ὁ Σωκράτης κατενόει ἄριστα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι κεχωρισμένος ἀπὸ τῆς γνώσεως τοῦ ἑαυτοῦ του, ἔνεκα τῶν καθημερινῶν μεριμνῶν, τῶν φροντίδων τοῦ σώματος, τῆς ἐπιθυμίας τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων. Ὁ Χριστὸς λέγει : «τί ὠφελήσει ἄνθρωπος εἰν κερδίσει τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ»; Ὁμιλεῖ ἐνταῦθα ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ τοῦ τελικοῦ καὶ μυστηριώδους κέντρον τῆς προσωπικότητος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔγεται ὅλη ἡ ἀξία καὶ ὅλη ἡ αἰωνιότης.

Τὸ νὰ εὔρη τις τὴν αἰωνιότητα ταύτην ἰσοῦται

πρὸς τὸ νὰ εὔρη τὸ πραγματικὸν τοῦ ἐγώ, πρὸς τὸ νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του. Ὅλίγα πρόσωπα ἐπιτυχάνουσι τοῦτο, πάντοτε δ' ἔχουσι τὸ συναίσθη α μᾶς βαθείας ἐκπλήξεως, ὡσεὶ ἐπραγματοποιεῖτο νέα τις πνευματικὴ γέννησις, ἐκείνη, περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλεῖ ὁ Χριστὸς, ἢ, ἐὰν θέλετε, θεραπεία τις τῆς τυφλότητος. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος θὰ ἤθελε νὰ ρίψῃ πραγματικῶς ἐν βλέμμα εἰς τὸ ἔσωτερικὸν τοῦ βάθος, πρέπει ἀπολύτως νὰ ἀποβῆ ἄνθρωπος θρησκευτικὸς, πρέπει νὰ θερμοανθῆ ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, συναίσθημα ἐνθουσιασμοῦ καὶ ρίγους πρὸ τῆς ἀβύσσου τῆς ἰδίας του καρδίας, πρέπει νὰ αἰσθανθῆ ἐντὸς ἑαυτοῦ «τὸν κόσμον ὅλον πλήρη τοῦ ἀπείρου», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Leibnitz. Διότι ἡ θρησκεία ὁμολογεῖ ταυτοχρόνως καὶ τὴν θεϊότητα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ θρησκεία συνίσταται εἰς τὸ νὰ εὐρωμεν τὸν Θεὸν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν τῷ Θεῷ. Ἡ ἀθεΐα δὲν εἶναι μόνον ἄρνησις τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἶναι ἀναγκαίως ἡ ἔλλειψις τῆς πίστεως πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ ἔλλειψις τῆς πίστεως πρὸς ἑαυτὸν, πρὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀθανάσιαν ἑαυτοῦ. Ἡ ἀθεΐα πιστεύει ὅτι τὸ ἐγὼ εἶναι τὸ σῶμά μου, τὰ πάθη μου, αἱ ἐπιθυμίαι μου, αἱ κινήσεις καὶ αἱ πράξεις μου εἰς τὸν κόσμον. Ὅλα αὐτὰ εἶναι, ἐννοεῖται, παροδικά, φθαρτὰ καὶ ἐξαφανίζονται δίκην καπνοῦ. Εἰς αὐτὰ δὲν ὑπάρχει τίποτε, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι πράγματι τὸ βαθὺ ἐγὼ μας. Ἡ ἀθεΐα εἶναι ἐπιπόνησις, ἡ ὁποία μένει πάντοτε εἰς τὴν περιφέρεια, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ ὄρατοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ ἄρνησις τοῦ μυστηριώδους κέντρον τῆς προσωπικότητος καὶ, κατὰ συνέπειαν, ἡ ἄρνησις τοῦ μυστηριώδους κέντρον τοῦ σύμπαντος. Διὰ τὸν ἄθεον δὲν ὑπάρχει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, διότι δὲν εἰσδύει ποτὲ εἰς τὰ βάθη, παραμέναν πάντοτε εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Βεβαίως δὲν ὑπάρχει τι εὐκολώτερον τοῦ νὰ παραμένῃ τις εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· τὸ ἐπιπόλαιον εἶναι τὸ εὐκολώτερον, τὸ μᾶλλον διαδεδομένον. Ἡ ἀθεΐα εἶναι ἡ προχειροτέρα ἀντίληψις, ἡ ἀντίληψις τῶν πολλῶν.

Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι ἡ ἀρχὴ κάθε φιλοσοφίας εἶναι ὁ θαυμασμὸς· δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ἀρχὴ κάθε θρησκείας εἶναι τὸ αἶσθημα τοῦ μυστηρίου, τὸ ρίγος πρὸ τοῦ μυστηριώδους, ὁ σεβασμὸς τοῦ μυστηρίου. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ ἀθεΐα καὶ ὁ θετικισμὸς εἶναι θεωρεῖαι τόσον ἀντιθρησκευτικαί, ὅσον καὶ ἀντιφιλοσοφικαί. Δὲν θαυμάζουσι τίποτε καὶ δὲν σέβονται τίποτε. Ὁ εὐρωπαῖος σχε-

πικιστής και άθρησκος έχει απολέσει τελείως τὸ συναίσθημα τοῦ θαυμασμοῦ· τὸ νὰ θαυμάζη τις εἶναι ἀνάμοστος, κατ' αὐτόν, καὶ ἡ εἰρωνεία καὶ ὁ χλευασμὸς καὶ ὁ περιφρονητικὸς σκεπτικισμὸς θεωρεῖται ὡς ἔνδειξις πνεύματος λεπτοῦ. Πράγματι ὁμως δὲν εἶναι εἰ μὴ ἐκφυλισμὸς καὶ ἀπώλεια τῆς καρδίας, εἶναι ἡ «σκληρύνσις τῆς καρδίας» κατὰ τὴν Γραφήν.

[Ἀκολουθεῖ τὸ τέλος]

ΑΙ ΠΕΡΙ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ἈΡΓΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΥΤΟΚΡ. ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ

Ἡ θεσμὸς τῆς Κυριακῆς Ἀργίας, ὡς καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν ἑορτῶν, χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ἔτηρετο δὲ αὐστηρῶς μέχρι τέλους, διὰ διαφόρων νόμων καὶ κανόνων τῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας μεταρρυθμισθεῖς καὶ ἐπεκταθεῖς.

Ἡ θεσμὸς οὗτος διέφερε τοῦ σημερινοῦ, διότι παρὰ Βυζαντινοῖς βᾶσιν καὶ σκοπὸν εἶχε τὴν θρησκείαν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχὶ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τῶν ἐργαζομένων τάξεων καὶ τὰ θεάματα (ἴτινα καὶ ρητῶς ἀπηγορεύοντα), ὡς σήμερον, ὁπότε οὔτε κἂν λόγος γίνεται ἐν τῷ νόμῳ περὶ θρησκείας.

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες δὲν ἐπέβαλον κατ' ἀρχὰς ἀναγκαστικῶς ν' ἀργῶσι τὴν Κυριακὴν, ἀλλὰ μόνον ἐὰν δύναται ὁ λαὸς νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ κυρίως νὰ μὴ ἰουδαῖζον ἀργοῦντες τὸ Σάββατον. Οἱ πολιτικοὶ ὁμως νόμοι ὥρισαν ν' ἀργῶσι ἀναγκαστικῶς.

Ἡ πρώτη σχετικὸς κανὼν εἶναι ὁ ΚΘ' κανὼν τῆς ἐν Λαοδικαῖα τοπικῆς Συνόδου τῷ 364 ἔχων οὕτω·

«Ὅτι οὐ δεῖ Χριστιανούς ἰουδαῖζειν καὶ ἐν Σαββάτῳ σχολάζειν, ἀλλὰ ἐργάζεσθαι αὐτοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τὴν δὲ Κυριακὴν προτιμῶντες εἰ γε δύναιντο, σχολάζειν, ὡς Χριστιανοί. Εἰ δὲ εὐρεθεῖεν ἰουδαῖσται ἔστωσαν ἀνάθεμα παρὰ Χριστοῦ».

Τοῦτο δὲ ὠρίσθη ὑπὸ τῆς συνόδου διότι «τὸ μὲν Σάββατον, ὡς καὶ ἰθνομία του δηλοῖ, ἦτο ἑορτὴ καταπαύσιμος τοῦ παλαιοῦ νόμου, καθ' ἣν δὲν ἐργάζονται οἱ Ἰουδαῖοι. Ἡ δὲ Κυριακὴ ἦτο ἑορτὴ καταπαύσιμος τῆς νέας χάριτος τοῦ Ἐθαγγελίου, δι' ἣν καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῆς χάριτος ὄντες υἱοί, δὲν πρέπει νὰ ἐργαζώσιν καὶ σχολάζωσιν τὸ Σάββατον. Καὶ τοῦτο σκοπεῖ νὰ καταπαύσῃ ὁ ἄνω κανὼν»¹.

Οὕτω ὁ Νικηφόρος ὁ ὁμολογητὴς λέγει «ὅτι δὲν πρέπει οὔτε νὰ ὀδοιπορῇ τις ἐν Κυριακῇ χωρὶς ἀνάγκην καὶ βίαν. Πρέπει δὲ οἱ χριστιανοὶ νὰ μὴ με-

(1) Πῶς ἠγνόουν τὴν Ἀργίαν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐξάγεται ἐκ διαφόρων γνωμῶν αὐτῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ Πηδαλίῳ [σελ. 251-52], ἐξ οὗ τὰς μεταφερομένον ἐνταῦθα.

ταχειρίζονται τὴν κυριακὴν Ἀργίαν καὶ τῶν ἄλλων ἑορτῶν, εἰς μέθας, παιγνίδια, τραγούδια καὶ ταραχὰς, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ πηγαίνουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ νὰ ἀκροάζονται τὰ θεϊκὰ λόγια, εἰς τὸ νὰ ἀναγινώσκουν τὰ ἱερὰ βιβλία, καὶ ἄλλας ἀγαθοεργίας νὰ κάμουν. Δι' ὃ καὶ ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος (ἐπιστολὴ πρὸς Μαγνησίους) λέγει «ἕκαστος ἡμῶν σαββατιζέσθω πνευματικῶς, μελέτη νόμου χαίρειν. οὐ σώματος ἀνέσει, οὐκ ὀρχήσει καὶ κρότοις νοῦν οὐκ ἔχουσιν». Ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος λέγει «ὅτι τὰς ἡμέρας τῆς Ἀργίας δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν ἑορτὰς λαγνείας».

Ἡ Βαλσαμῶν (ἀποκρ. ἐν σελ. 386 τῆς Γιοῦρ) προχωρεῖ περαιτέρω ἀκόμη λέγων, ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς οὐδὲ νὰ λούεται πρέπει τις· οὐδὲ οἱ ἔχοντες τὰ λουτρὰ πρέπει νὰ τὰ καίουν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅποιος δὲ λουσθῇ ἐν αὐτῇ νὰ διορθώνεται μὲ ἐπιτίμιον, κατὰ τὴν τοῦ ἐπισκόπου διάκρισιν. Καὶ αἱ ἀποστολικαὶ Διατάξεις βιβλ. γ'. κεφ. θ'. λέγουν ταῦτα· οὐδὲ εἰ ταῖς Κυριακαῖς ἡμέραις ἐπιτρέπομεν ὑμῖν ἄσεμνόν τι, ἢ φθέγγεσθαι ἢ πράττειν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ, καὶ τὰς ἀγαλλιᾶσεις ὑμῶν μετὰ φόβου καὶ τρόμου γίνεσθαι χρη.»

Τὸν θεσμὸν τῆς ὑποχρεωτικῆς Ἀργίας τῆς Κυριακῆς εἰσήγαγε πρῶτος ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ καθέλωσε τὴν Κυριακὴν ὡς ἡμέραν γενικῆς Ἀργίας καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ, ἐξαιρέσας αὐτῆς μόνον τοὺς γεωργοὺς, καὶ ἡ πρώτη σχετικὴ διάταξις εἶναι ἰδική του.

Ἐν τῷ Κώδικι τοῦ Ἰουστιν. (ν. 1 Κωδ. 3.12) περιέχεται ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Κωνσταντῖνου καὶ Μαξιμιανοῦ τοῦ 305—306 περιληφθεῖσα καὶ εἰς τὰ Βασιλικά (7. 17,1). Κατ' αὐτήν· «Καὶ οἱ δικασταὶ πάντες καὶ οἱ δήμοι τῶν πόλεων καὶ οἱ τεχνῖται καὶ πάντες ἐν τῇ Κυριακῇ ἀργεῖτωσαν». Ἐξηροῦντο μόνον οἱ γεωργοί, δυνάμενοι νὰ γεωργήσωσι καὶ τὴν Κυριακὴν, τοῦτο δ' ἐγένετο κατὰ τὴν διάταξιν «ἐπειδὴ συμβαίνει πολλάκις αὐτὴν (τὴν Κυριακὴν) ἐπιτηδαιότεραν εὐρεθῆναι πρὸς ἀροτριασιν ἢ πρὸς τὴν τῶν ἀμπέλων γεωργίαν». Ἐθεωρήθη δὲ ἄτοπον ὡς ἐκ τῆς παρακλύσεως τῆς ἐργασίας τῶν τὴν Κυριακὴν «τῆς ἐκ τῶν ἀέρων ἀπολαύειν εὐκαιρίας».

Ἡ διάταξις αὕτη περιλήφθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου (Α. δ' 5 καὶ 6) καὶ περιέχεται ἐν τῇ ἐξαβίβλῳ.

Βραδύτερον οἱ Αὐτοκρ. Οὐαλεντιανός, Οὐάλης καὶ Ἀρκάδιος δι' ἑτέρας διατάξεώς των τῷ 389 (περιληφθεῖσης ἐν τῷ Κωδ. Γ 12 ν, 6) ἐπέξετειναν τὴν Ἀργίαν καὶ εἰς ἄλλας ἑορτασίμους ἡμέρας ἀπα-

γορεύσαντες καὶ τὰ θεάματα πρὸς τούτους. «... τὰς γενεθλίας ἡμέρας τῶν μεγίστων πόλεων Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως δέον τὰ δίκαια ν' ἀναβάλλονται διότι ἐξ αὐτῶν ἐγεννήθησαν, πρὸς δὲ τὰς ἁγίας ἡμέρας τοῦ Πάσχα αἵτινες ἀνὰ ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν προηγούνται καὶ ἔπονται, προσέτι τῶν γενεθλίων καὶ ἐπιφανείων τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν' ᾧ χρόνῳ δικαίως πρὸ πάντων ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἀποσταλικοῦ πάθους... ἐν ταῖς προειρημέναις δὲ ταύταις ἁγιωτάταις ἡμέραις, οὐδὲ τῶν θεαμάτων τὴν ἄδειαν παρέχουμεν».

Διὰ μετεγενεστέρας διατάξεως τῶν αὐτοκρ. Λέοντος καὶ Ἀνθemiου τοῦ ἔτους 409 περιληφθείσης εἰς τὸν Κώδ. τοῦ Ἰουστινιανοῦ (ν. II. Κωδ. 3,12) καὶ εἰς τὰ Βασιλικά (27, 7.17) ἐπεξετάθη ἡ κυριακὴ ἀργία καὶ λεπτομερέστερον καθωρίσθησαν τὰ κατ' αὐτὴν ὥστε ὡς ἔχει ἡ διάταξις καὶ ἡ Κυριακὴ δέον νὰ τιμᾶται, καθ' ἃς (ἡμέρας) οὔτε θεάματα ἐπιτρέπονται νὰ τελῶνται, οὔτε δικαστικαὶ διαφοραὶ νὰ λύονται «μηδὲ ἕνα προβαίνειν ἐκβιβασμὸν ἐν αὐτῇ, μηδὲ ὑπόμνησιν μηδὲ ἐγγυῶν ἀπόκτησιν, σιωπᾶν δὲ τοὺς ταξεώτας καὶ τοὺς δικολόγους, καὶ μηδὲ τοὺς κήρυκας κεχοῦσθαι τῇ συνήθει φωνῇ μήτε δικάζεσθαι τινα» καὶ μόνον ἐπετρέπετο «σύμφωνα καὶ διαλύσεις καὶ ἐν Κυριακῇ ποιεῖν».

Ἐκτὸς τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἡ διάταξις περιεῖχε καὶ ἄλλας, ἵτοι τὴν τέλεσιν ἱπποδρομιῶν ἢ κυνήγιων, καὶ ἂν ἀκόμη συνέπιπτε νὰ ἦναι τὰ γενεθλία τοῦ βασιλέως ἢ ἡ ἐπέτειος τῆς ἀναγοδύσεώς του καὶ τότε ἤρουν ταῦτα, περὶ ὧν κατωτέρω. Κατὰ τῶν παραβατῶν ἐπεβάλετο αὐστηρὰ ποινὴ, ἐκπτώσις ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος καὶ δήμευσις τῆς περιουσίας του.

Ἡ διάταξις αὕτη παρελήφθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου (Α.Δ.5) ὡς ἐξῆς: «ἐν τῇ Κυριακῇ καὶ ταῖς ἑσπερίαις ἑορταῖς καὶ οἱ δικασταὶ καὶ πάντες ἀργεῖωσαν πλὴν τῶν γεωργῶν»¹.

1. Ὁ Ματθαῖος Βλάσταρος [Σύνταγμα κατὰ Στοιχείων Κ. καὶ ΔΖ'] τὰ ἐξῆς λέγει: «Ἡ Κυριακὴ ἀπρακτος ἔστω ἐν αὐτῇ γὰρ οὐχ ὑπομνήσεται τις, ἢ ἐγγύας ἀπαιτεῖ, ἢ δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν χρέος, οὔτε δικάζεται, οὔτε σηνική θεά ἢ κυνήγιον ἢ ἱπποδρόμον τελεῖται. Ἄλλ' εἰ καὶ φθάσῃ βασιλέως νατάλιον ἐν Κυριακῇ ὑπερετίθεται τὸ θεῶριον. Ὁ δὲ θεωρῶν ἐν Κυριακῇ ἀποστρατεύεται καὶ δημεύεται· ἔξεστι δὲ πακτεῦειν καὶ σύμφωνα ποιεῖν καὶ διαλύεσθαι.—Ἄλλαχού δὲ ὁ νόμος ἀπαραίτητον μὲν τὴν ἀργίαν ἐν τῇ Κυριακῇ ἀπαιτεῖ, ἀλλ' ἄνευ τῶν γεωργῶν, ἴσως γὰρ τῶν ἔργων κατεπειγόντων, ἄλλην οὐχ οἶόν τε ἡμέραν εὐρεῖν, οὕτως αὐτοῖς πρὸς τὰ ἔργα συμβαλλομένην. Ἡ δὲ νδ' νεαρά τοῦ βασιλέως Λέοντος, σχολάζειν κατὰ τὴν Κυριάννημον καὶ τοὺς γεωργοὺς διορίζεται».

ΜΙΧΑΗΛ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

Ἡμερομηνία	Κυριακαὶ Εὐαγγελίων	Κυριακαὶ Ἀποστόλων	Ἐσπερίαι	Ἦχοι
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	5 Κυρ. ΙΣΤ' Λουκᾶ	Κυριακὴ ΑΓ'	Α'	α'
	12 Κυρ. ΙΖ' Λουκᾶ	Κυριακὴ ΔΔ'	Β'	β'
	19 Κυρ. Ἀπόκρως	Κυρ. Ἀπόκρως	Γ'	γ'
	26 Κυρ. Τυροφάγου	Κυρ. Τυροφάγου	Δ'	δ'

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ Εὐαγγέλιον ὡς βᾶσις τῆς ζωῆς.

Ἐν τῇ περιοδικῇ τῆς Νέας Ὑόρκης ὁ ἀμερικανὸς Κάρολος Στέλτελ διαπραγματευόμενος τὸ ζήτημα ἂν ἦνε δυνατὸν ἡ θρησκεία νὰ τεθῇ ὡς βᾶσις μιᾶς οἰκονομικῆς ἐπιχειρήσεως, καταλλογῆ εἰς καταφατικὰ πορίσματα, τὰ ὅποια ἐξαίρονται ὑπὸ τινων ὡς «μία ἐντελὴς νέα ἀποψις τοῦ ἐργατικοῦ προβλήματος». Ἡ δὲ «νέα» αὕτη ἀποψις τοῦ ἐν λόγω προβλήματος ἐγκρατεῖ ἐν τούτῳ, ὅτι οἰαδήποτε ἐπιχειρήσεις δύναται κάλλιστα νὰ πνευματοποιηθῇ, δύναται δὲ ἄρα, ἀντὶ νὰ ἦνε πηγὴ στενοχωρίας καὶ δυστυχίας διὰ τοὺς χρησιμοποιουμένους εἰς αὐτὴν ἐργάτας, νὰ μεταβληθῇ εἰς τεραστίαν εὐκαιρίαν ἀγαθοεργοῦ δράσεως διὰ τοὺς ἰδιοκτῆτας ἢ τοὺς διευθυντάς της. Οὕτοι, δὴλον ὅτι, ἅμα ὡς ἀντιληφθῶν ὅτι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἔχουν μίαν θαυμασίαν εὐκαιρίαν, δύναται νὰ ἐφαρμώσουν τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ζωὴν καθ' ὅλας τῆς τὰς ἐκδηλώσεις ἐν τῷ εὐρυτάτῳ βιομηχανικῷ καὶ τῷ καθ' ὅλου ἐργοδοτικῷ πεδίῳ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὐ μόνον ἡ ζωὴ τοῦ ἐργάτου θὰ ἀπέβαιεν ἀνετος καὶ ἡ ἐργασία του θὰ μετεβάλλετο εἰς εὐλογίαν καὶ εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ ἡ βιομηχανία καὶ πᾶσα ἐπιχειρήσις θὰ ἐξηυρωπιζέτο καὶ θὰ ἠθικοποιεῖτο, οἱ ἐργοδότης δὲ οὕτω ρυθμίζοντες τὸ ἐργατικὸν πρόβλημα θὰ ἀπέβαινον οἱ εὐεργεταὶ τῆς μεγίστης μερίδος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλ' αἱ ἰδέαι αὗται δὲν εἶνε νέαι· ἀνεπτύχθη ὑπὸ πλείστον καὶ ὑφ' ἡμῶν πολλάκις καὶ δεξοδικῶς ὅτι μόνος ὁ Χριστιανισμὸς ὀρθῶς νοούμενος καὶ ἐφαρμοζόμενος εἰς τὴν ζωὴν δύναται νὰ λύσῃ κατὰ τὴν ἀριστον καὶ ἰδανικώτερον τρόπον τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα· ὅτι ἀρκεῖ οἱ πλοῦσοι, οἱ ἰδιοκτῆται καὶ οἱ ἐργοδότης νὰ ἐνστερνισθῶσι τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου ἀτόμου εἶνε ἀνυπολόγιστος· ὅτι εἶνε πλάσμα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε ὄν πνευματικὸν καὶ ἠθικόν, ὅτι τὸ μεταβάλλειν αὐτὸν εἰς μηχανὴν καὶ τὸ θεωρεῖν αὐτὸν ὡς ἄψυχον ὑλικὸν ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον τῶν κακουργημάτων, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος ἔχει δικαίωμα ἐπὶ ἀνθρωπίνης ζωῆς,—ἀρκεῖ, λέγομεν,

νὰ ἐνοστερισθῶσι τὰς ἀληθείας ταύτας οἱ ἐργοδοταὶ καὶ ν' ἀνταποκριθῶσι πρὸς αὐτάς, διὰ νὰ μεταβληθῇ ἡ ζωὴ ἄρδην καὶ νὰ ἐκλίπουν διὰ παντὸς οἱ περίφημοι κομμουνισμοὶ καὶ ἀναρχισμοὶ καὶ ὑλισμοί. Ταῦτα καλὸν βεβαίως νὰ λέγονται καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται, ἀλλὰ ὀφλισκάνουσιν ἄγνοιαν δεινὴν ὅσοι νομίζουσιν ὅτι εἶνε πρωτάκουστα, διότι ἀποτελοῦσι διδάγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ παλαίφατα. Ἄς ἐφαρμοσθῶσιν αἱ ἀρχαὶ αἱ χριστιανικαί, καὶ πᾶσα ἡ κοινωνικὴ κακοδαιμονία θὰ διαλυθῇ ὡς καπνός.

«Stockholm».

Ἐκ τῆς Γερμανίας ἀπὸ τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἐκδίδεται ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου κ. Α. Titius τὸ περιοδικὸν «Στοκχόλμη» ὡς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς ὀργανώσεως «Ζωὴ καὶ ἐργασία» (Life and Work). Κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Συνεχείας τῆς ὀργανώσεως ταύτης τὸ περιοδικὸν θὰ ἐκδίδεται εἰς τρεῖς γλώσσας, ἀγγλικήν, γερμανικὴν καὶ γαλλικὴν, θὰ ἐπιδιώκῃ δὲ τὴν ἐπιστημονικὴν συζήτησιν καὶ λύσιν τῶν διαφόρων κοινωνικῶν προβλημάτων τὰ ὅποια ἀποσχολοῦσι σήμερον τὴν παγκόσμιον ἐκείνην ὀργάνωσιν καὶ τὰ ὅποια δὲν εἶνε διάφορα ἐκείνων, ἅτινα ἐνδιαφέρουσι καὶ πρέπει νὰ ἐνδιαφέρουσι πρωτίστως τὰς Ἐκκλησίας. Ἡ «Στοκχόλμη» ἐξησφάλισε τὴν συνεργασίαν διεθνῶς κύρους συνεργατῶν, ὀνόματα δ' ὡς τῶν Titius, Söderblom, E. Gounelle, Mood, Garvie, Seeborg, Simons κ. ἄ. ἐγγυῶνται διὰ τὴν ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν τοῦ διεθνοῦς τούτου περιοδικοῦ καὶ διὰ τὸ κύρος, τὸ ὅποιον ἔχει ἤδη ἐν τῷ καθ' ὅλου ἐπιστημονικῷ καὶ ἐκκλησιαστικῷ διεθνεί κόσμῳ. Ἐκ τῶν ἐλλήνων ἐπιστημόνων προτάσει τοῦ μέλους τῆς διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνεχείας καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Α. Ἀλιβιζάτου προσελήφθησαν ὡς συνεργάται οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Βαρβαρέσος, Δ. Μπαλάνος, Π. Μπρατσιώτης κ. ἄ. καὶ προτάσει τοῦ Διευθυντοῦ κ. Titius ὁ ἴδιος κ. Α. Ἀλιβιζάτος. Ἡ μελέτη τῶν διαφόρων διεθνῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ ἡ δημοσία αὐτῶν συζητήσεις ἀσφαλῶς θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπὸ χριστιανικῆς ἐπόψεως λύσιν αὐτῶν, εἶνε δ' ἀδύνατον νὰ παρέλθῃ τὸ γεγονός ἀπαρατήρητον διότι, ὡς γράφει ὁ πολὺς Söderblom, ὁ τῆς Σουηδίας Ἀρχιεπίσκοπος, «τὰ προβλήματα ταῦτα δὲν ἔχουσι τοπικὰ ὄρια, ἀλλ' ἐπεκτείνονται ἐφ' ὅλοκλήρου τοῦ πεδίου τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ». Ἡ ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχουσα καὶ συνεργαζομένη εἰς τὴν μεγάλην ταύτην ὀργάνωσιν καὶ συμμεριζομένη τὴν ἀνάγκην τῆς χριστιανικῆς ἐπιλύσεως τῶν περὶ οὗ πρόκειται ζητη-

μάτων χαίρει διὰ τὴν νέαν προσπάθειαν ἢ προσπάθεια αὕτη, ὡς καὶ ἡ ἀπόφασιν τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς τῆς Συνεχείας πρὸς ἴδρυσιν ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους τοῦ διεθνοῦς «Ἰνστιτούτου Ἐργασίας» ἐν Γενεύῃ παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν ἀποτελοῦσι τὰς δύο ἀληθῶς ἐξαιρετικὰς ἀποπείρας πρὸς ἐπιβολὴν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν ἐν τῷ κοινωνικῷ καθόλου ὀργανισμῷ. Ἡ «Ἐκκλησία» ἐκφράζουσα χαρὰν μεγάλην ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῆς νέας συναδέλφου θὰ εἶνε εὐτυχὴς ἐὰν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἶνε εἰς θέσιν νὰ φιλοξενῇ ἐν μεταφράσει ἄρθρα τοῦ διεθνοῦς κύρους περιοδικοῦ τούτου.

Ἐθνασσία.

Δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχουν πειστικὰ ἐπιχειρήματα ὅτι θὰ χαθῶ τελείως ὅταν ἀποθάνω»,—εἶνε ἡ δήλωσις τοῦ διασήμου ἀγγλοῦ ἐπιστήμονος Haldane, προχθὲς ἀκούη λεχθεῖσα πρὸς ἀνταποκριτὴν τοῦ παγκοσμίου τύπου. Ἡ δήλωσις αὕτη δὲν εἶνε διάφορος ἐκείνων, τὰς ὁποίας οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ἐσταχυολογήσαμεν ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ ἐκ μιᾶς προσφάτου ἐρεῦνης περὶ τῶν πεποιθῆσεων τῶν κορυφῶν τῆς συγχρόνου γαλλικῆς ἐπιστήμης. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν πάμπολοι κορδακίζόμενοι ὡς ἐπιστήμονες καὶ μὴ δεχόμενοι ζωὴν μετὰ θάνατον. Ἄλλ' οὗτοι εἶνε νεκροὶ ἀπὸ τοῦδε ἀχύρινα κεφαλαὶ καὶ καρδίαι τεταρχειυμένα ἄνευ λογικῆς καὶ ἄνευ παλμοῦ

Ἡ προσευχὴ τῶν παιδίων.

Καθηγητὴς τις τῆς φιλοσοφίας ἐν Κοπεγχάγῃ ἐν συνελεύσει παιδαγωγῶν ἐπέτεθῃ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως κατὰ τῆς ἑσπερινῆς προσευχῆς τῶν παιδίων. Χαρακτηρίσας αὐτὴν ὡς «θρησκευτικὸν μαγισμὸν πρωτογενοῦς προελεύσεως» ἐξώρκισε τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς παιδαγωγοὺς νὰ τὴν ἀποσκορακίσουν, δημιουργοῦντες ἀνάλογον κίνησιν μεταξὺ τῶν γονέων καὶ τῶν καθ' ὅλου διδακτικῶν κύκλων. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαλέξεως ὑπήρξεν ὅποιον καὶ ἀνεμένετο. Τρικυμία διαμαρτυριῶν μεστῶν ὑψίστης ἀγανακτικῆς πανταχόθεν ἠγγέρθη. Σύσσωμος ὁ κόσμος τῶν παστόρων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν διάσημον ἀρχιεπίσκοπον Οὐφάλης Söderblom, οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες πάντων τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων, βιομήχανοι, στρατιωτικοί, οἱ ἐπαγγελματῆαι παντὸς εἶδους ἐξηγγέρθησαν κατὰ τοῦ παραδοξολόγου τούτου φιλοσόφου ἐν μιᾷ διαμαρτυρίᾳ, οὕτω δὲ οὐ μόνον ὑπ' οὐδενὸς ἠκούσθη ὁ «ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς», ἀλλὰ καὶ προήλθε τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα : ἔτι περισσότερο προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὴν θρησκευτικὴν τῶν παιδίων ἀνατροφὴν. Παρόμοιά τινα περὶ τῆς προσευχῆς τῶν παιδίων ἐψηφί-

σθησαν, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, καὶ ἐνταῦθα. Ἄλλ' ὅσα εἵπομεν ἀνωτέρω ἐγένοντο ἐν Σκανδιναβία

Ὁμολογία.

Κατὰ τὴν 16^η συνέλευσιν τοῦ σοβιετικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, τὴν γενομένην ἐν Μόσχα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνὸς Δεκεμβρίου, ὁ γενικὸς αὐτοῦ γραμματεὺς καὶ πραγματικὸς αὐτοῦ δικτάτωρ Στάλιν ὡμίλησε σὺν ἄλλοις διὰ μακρῶν περὶ τῶν «ἀτελειῶν» καὶ τῶν «ἐλλείψεων» τῆς πολιτικῆς τῶν σοβιετικῶν κομμουνιστῶν. Μεταξὺ τῶν ἐλλείψεων τούτων κατέλεξε καὶ τὴν ἐξασθένησιν τοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ ἀγῶνος, —πασίφανε ἀποτέλεσμα τῆς ἰδιαιτέρας τουώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος παρὰ τὸν ἀμείλικτον διωγμὸν. Ὁ Στάλιν ἔκαμεν ἕκκλησιν εἰς τοὺς ὁμοειδέατας του ὅπως ἀναξωρογονήσουσιν τὸν ἀντιθρησκευτικὸν ἀγῶνα μετὰ νέας ἐνεργείας. Ἄλλ' εἰς μάτην. Διότι αὐτὸς εἶνε ὁ κύριος χαρακτήρ τοῦ χριστιανισμοῦ: νὰ κρατῦνεται, νὰ ἐνισχύεται καὶ νὰ ζωογονῆται διωκόμενος.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἀ. Ἱερά Σύνοδος συνήλθε εἰς τὰς τρεῖς τακτικὰς συνεδρίας τῆς ἑβδομάδος ταύτης.

—Σήμερον Σάββατον συνέρχεται ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς πρώτην συνεδρίαν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

—Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐξεδικάσθη ἐν τῷ ἐνταῦθα κακουροδικεῖῳ ἢ ὑπόθεσις τοῦ κουδέως Πειραιῶς Καραγιαννίδου, ὅστις τῇ 21 Μαΐου 1927 ἐντὸς τοῦ ἐν Πειραιεὶ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου ἐπετέθη κατὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἑκακοποίησεν αὐτὸν καὶ τριῶν μοναχῶν αἵτινες ἀπεδοκίμασαν αὐτόν. Ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων ἐξεδόθη ἡ ἐξῆς ἀπόφασις: Ἐκρῦχθησαν μὲν ἔνοχοι καὶ ὁ Καραγιαννίδης διότι ἀδίκως ἐπετέθη κατὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ αἱ μοναχοὶ διότι ἀπεδοκίμασαν αὐτόν, ἀλλ' οἱ ἔνοργοι παρεδέχθησαν ὅτι τόσον ὁ Καραγιαννίδης ὅσον καὶ αἱ καλογραφαὶ ἐξετέλεσαν τὰς πράξεις ταύτας ἐν καταστάσει πλήρους συγχύσεως ἕνεκα ψυχικῶν παραισθήσεων ὀφειλομένων εἰς τετυφλωμένον θρησκευτικὸν αἴσθημα ἢ πάθος τὸ ἀναπτυχθὲν ἀενδότως καὶ ἀκαταμαχίτως ἕνεκα τῆς γενομένης μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀρθοδόξου ἡμερολογίου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνωτέρω ἐτυμηγορίας τὸ

δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀπήλλαξε τοὺς κατηγορουμένους πάσης ποινῆς.

—Διωρίσθη κατὰ μετὰπεμψιν, καὶ ἐπὶ διετίαν, Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Δημιόβης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ὁ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βουλκαίων τῆς αὐτῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Ἱερομόναχος Νικηφόρος Μπούτσης.

—Ἐχορηγήθη τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Κυθήρων δεκαήμερος προσεῖ ἄδεια ἀπὸ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πρὸς ἀποθεραπείαν.

—Λινεοργηθεῖσις ἐλλογῆς Ἱηγουμλίου τῇ 18 Δεβρίου π. ἔτ. ἐν τῷ Ἱερῷ Μονῆ τοῦ Προφήτου Ἰλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας ἐξελέγησαν Ἡγούμενος μὲν ὁ Ἱερομ. Γερμανὸς Ἀνδριγγανός, σύμβουλοι δὲ οἱ μοναχοὶ Χαρίτων Ζάρκας καὶ Νικόδημος Παπαγεωργίου.

—Ἡ Ἀ. Ἱερά Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν εἰς πρεσβυτερον χειροτονίαν τοῦ Γεωργίου Παρίση-Μαλιοκάπη διὰ τὸ χωρίον Συκῆ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Ὡσαύτως τὴν τοῦ Ἀθανασίου, Δημ. Καπῆ τριάδος. Ὡσαύτως τὴν τοῦ Ἀθανασίου, Δημ. Καπῆ διὰ τὸ χωρίον Οὐσλάρ, τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

—Τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5 καὶ ἀπὸ 14 Δεβρίου π. ἔτ. ἀποφάσεώς του ἐπέβαλε τὴν κοινήν τῆς διαιτησίας καὶ ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐντὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Δημητρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας, εἰς τὸν ἀδελφόν-τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου, τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως, Ἱερομόναχον Γεννάδιον Πίτταν. Ὡσαύτως τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν ἐπέβαλε τὴν ποινήν τῆς τεσσαρακονήμερου ἀργίας ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἰσοχρόνου στερησεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιοματίων εἰς τὸν Ἱερέα Γεώργιον Μακρῆν, ἐφημέριον τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

—Διὰ Διατάγματος τῇ 8 Δεβρίου π. ἔτ. ἐκδοθέντος καὶ τῇ 20 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους καταχωρισθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 231 φύλλῳ τῆς Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2178 π. ἔτ. Συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐπιβληθεῖσα ποινή τῆς ἑξαμῆνου ἀργίας ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐντὸς τῆς Ἱερ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (Μετρώρων) εἰς τὸν τέως ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοζίτσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ νῦν ἀδελφὸν τῆς κατὰ τὴν Ἱεράν Μητροπόλιν Κορινθίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Φανερωμένης, Ἀρχιμ. Θεόφιλον Θεο-

φανόπουλον. Ἐπίσης δι' Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἐνεκρίθη ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2152 καὶ ἀπὸ 24 Ν] βρίου π. ἔτ. Συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐπιβληθεῖσα ποινὴ τῆς διμήνου ἀργίας ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας μετ' ἰσοχρόνου στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιωμάτων εἰς τὸν Ἱερέα Ἰωάννην Λάζον ἐφημέριον Κομποτίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἄρτης.

—Διὰ Διατάγματος τῆ 2 τρέχοντος μηνὸς καὶ ἔτους ἐκδοθέντος καὶ τῆ 9 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καταχωρισθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 5 φύλλῳ τῆς ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως ἐχαρίσθη τὸ ὑπόλοιπον τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2165 π. ἔτ. Συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐπιβληθείσης ποινῆς τῶν δύο ἐτῶν καὶ ἐνὸς μηνὸς ἀργίας ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας μετ' ἰσοχρόνου στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιωμάτων εἰς τὸν τέως ἐφημέριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Αἰκατερίνης (Πλάκας) τῆς Ἱερ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Φιλήμονα Βλαχόπουλον.

—Διὰ Διατάγματος τῆ 17 Δ]βρίου π. ἔτ. ἐκδοθέντος καὶ τῆ 2 Ἰανουαρίου ἐν. ἔτ. καταχωρισθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2166 Συνοδικῆς ἀποφάσεως παρελθ. ἔτ. ἐπιβληθεῖσα ποινὴ τῶν δύο ἐτῶν ἀργίας μετ' ἰσοχρόνου στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐν τῇ ἐν τῇ Νήσῳ Σάμῳ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, εἰς τὸν τέως ἐφημέριον Ἁγίου Δημητρίου (Λουμβαρδάρη) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Ἀρχιμ. Διονύσιον Χατζηδημητρίου.

—Διὰ Διατάγματος τῆ 2 τρέχοντος μηνὸς καὶ ἔτους ἐκδοθέντος καὶ τῆ 9 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους καταχωρισθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 5 φύλλῳ τῆς Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως ἐπετράπη ἡ μεταγωγὴ τοῦ Ἱερομ. Δαμιανοῦ Γεωργιάδου ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν «Ἐπάνω Χρέπα» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας, πρὸς ἔκπαινον τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς τῆς δεκαετοῦς ἀργίας καὶ ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ.

—Ἐπεστράφη τῷ Σεβασμιώτατῳ Μητροπολίτῃ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ἡ ὑποβληθεῖσα τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ δικογραφία κατὰ τοῦ μοναχοῦ Γαβριὴλ Μπούρα, ὅπως ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ εἰρημένου μοναχοῦ αὐτεπαγγέλτως ἀνακρίσεις.

—Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύναδος ἀφορμὴν λαβοῦσα

ἐκ τῶν δύο προσφάτων κηδεῶν τῶν ἀποθανόντων Ἀρχιερέων, Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως Αἰμιλιανοῦ, καὶ Μητροπολίτου Λευκάδος Δανιὴλ, καθ' ἃς παρὰ τὴν κρατήσασαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Κράτους συνήθειαν, οὐδεμίαν δύναμιν στρατιωτικὴ ἀπεστάλη πρὸς ἀπόδοσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Στρατιωτικοῦ Κανονισμοῦ ὀριζομένων τιμῶν, διὰ τοῦ ἀπὸ 21 τρέχοντος μηνὸς καὶ ἔτους ἐγγράφου Αὐτῆς πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖον ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς παραλείψεως ταύτης, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸ ἐν ταῦτῳ, ὅπως προβῆ εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ ὡς εἴρηται Στρατιωτικοῦ Κανονισμοῦ, ἵνα αἱ ἀνάλογοι τιμαὶ ἀποδίδονται καὶ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐκείνους οἵτινες μακρὰν τῆς Ἰδρας αὐτῶν ἀποθνήσκουσιν.

—Ἐχορηγήθη τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Καρυστίας πενθήμερος ἀπουσίας ἄδεια δι' Ἀθῆνας διὰ λόγους ὑγείας.

—Ἀπεστάλη τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Φωκίδος ὁ φάκελλος τῆς δικογραφίας κατὰ τοῦ τέως Διευθυντοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς Λαμίας Εὐθυμίου Ἀγγελίδου, ὅπως προβῆ εἰς ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προτεινομένων μαρτύρων ὑπερασπίσεως, ὑποβάλλῃ δ' εἶτα τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὸν συμπληρωθησόμενον φάκελλον διὰ τὰ περαιτέρω.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφανείων κ. Ἱεζεκιὴλ κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγένων κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. κ. Ἡλιάδου Εἰσαγγελέως, Ἀλαμανοῦ δημάρχου Καρδίτσας, Τσαβάρα διευθυντοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, Μαστρογιαννίτη Προέδρου τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου, Κ. Τσαγανοπούλου Τραπεζίτου, Δ. Λάπα, Προέδρου Γεώργ. Συλλόγου, καὶ Ἀθ. Τσικονῆ Προέδρου τῶν Κροσπολῶν, ἧτις ὑπὸ τὴν προεδρείαν του περιῆλθεν αὐτοπροσώπως ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὴν ἀγορὰν Καρδίτσας καὶ συνέλεξε 35.000 δραχ. ἃς διένειμεν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Οἱ Σεβ. Μητροπολίτης δίδων τὸ καλὸν παράδειγμα προσέφερε πρῶτος δραχ. 2.000.

—Ὅμοίως τὰ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Πρωτοσυγκέλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος ἀρχιμ. Κυρίλλου Καρμπαλιώτου Ἐνοριακὰ φιλόπρωχα Ταμεῖα τῶν Κυριῶν ἔδωκαν παράστασιν κινηματογραφικὴν καὶ συνέλεξαν δραχ. 10.000. Προηγουμένως ὁ πανοσ. Πρωτοσύγκελλος ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν «Θεσσαλικὴν» θερμὴν προτροπικὴν ἔκκλησιν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Ἀνδρέας κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγένων κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ προεδ-

δρείαν ἐκ τῶν κ. κ. Προέδρων τῶν κοινοτήτων Ἐνω καὶ Κάτω Κυπριασίας, τοῦ διευθυντοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Τριφυλίας καὶ τῶν διευθυντῶν τῶν ἐν Κυπριασίᾳ Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἐθνικῆς καὶ Ἀθηναϊκῆς Τραπέζης, ἧς μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως περιελθούσα τὰ καταστήματα τῆς πόλεως συνέλεξεν ἱκανὰς χιλιάδας δραχμῶν, τὰς ὁποίας διένειμεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς Κυπριασίας κρατούμενους, οἵτινες εὐγνωμόνως καὶ μετὰ συγκινήσεως ἀπεδέχθησαν τὴν προσφορὰν ταύτην καὶ ἐνέργειαν ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ Ἀρχιερέως τῶν.

—Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου προσεκήθη ὅπως μετὰσχῆ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 50ετηρίδος τῆς προτεσταντικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων. Ὁ Κοσμητὼρ τῆς Σχολῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτος δι' ἐγγράφου αὐτοῦ συνεχάρη τὴν ἐρτάζουσαν Σχολὴν, κωλυόμενος δὲ νὰ μετὰσχῆ προσωπικῶς τῶν ἑορτῶν παρεκάλεσε τὸν ἐν Παρισίοις Πρεσβυτὴν τῆς Ἑλλάδος νὰ λάβῃ πρόνοιαν διὰ τὴν ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐκπροσώπησιν τῆς ἑλληνικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, οὗτος δ' ἀνέθηκε τὴν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην κ. Βασιλάκη, ὅστις προσεφώνησε καταλλήλως.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Ρώμης ὁ Πάπας ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον ποντιφικὴν, σχετικὴν πρὸς τὰς ἐσχάτως καταβαλλομένας προσπαθείας διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τονίζεται, ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἀμέσου καὶ πραγματικῆς ἐνώσεως εἶνε νὰ ἐπανέλθουν ἀνεπιφυλάκτως ὅλοι οἱ χριστιανοὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζοντες αὐτὴν ὡς τὴν μόνην ἐκπρόσωπον τοῦ Ἰδρυτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὸν Πάπαν ὡς νόμιμον διάδοχον τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ἡ παπικὴ ἐγκύκλιος χαρακτηρίζει τὰς ἐκάστοτε συγκροτούμενας Διασκέψεις διὰ τὴν ἔνωσιν ἢ προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς δολίας καὶ ἀπατηλὰς καὶ συνιστᾷ αὐστηρῶς εἰς πάντας τοὺς κατολικοὺς ἱεράρχας νὰ μὴ παρασύρῶνται εἰς σχετικὰς συζητήσεις, οὔτε νὰ πιστεύουν, ὅτι ἐπιτρέπεται ἔλευθερία προτιμήσεως ἄλλου δόγματος. Τὴν ἐγκύκλιον ταύτην ἐρμηνεύει διὰ μακρῶν τὸ ὄργανον τοῦ Βατικανοῦ «Ρωμαῖος Παρατηρητής».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΗ».—Φέρεται εἰς γῶσιν τῶν κ. κ. φοιτητῶν καὶ τῶν ἀποφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὅτι κατ' αὐτὰς ἄρχεται ἡ ἐκτύπωσις τῶν πανεπιστημιακῶν μαθημάτων τῆς Ἀπολογητικῆς, ἅτινα δημοσιεύονται ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἀπολογητικῆς κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ ἀ ν τ ῖ χ ε ι ρ ο γ ρ ᾶ φ ο υ πρὸς

χρήσιν τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. Τὸ σύνολον τῶν μαθημάτων ἀπαρτισθῆσεται ἐκ δύο τευχῶν. Πρὸς τὸ παρὸν ἐκδίδεται τὸ πρῶτον τεῦχος, τιμώμενον δρ. 100. Οἱ βουλόμενοι νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτὸ δέον νὰ π ρ ο κ α τ α β ᾶ λ ω σ ι τὸ ἀντίτιμον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων ἔσται περιορισμένος.

Γερμανοῦ, μητροπολίτου Θνατείρων, Ἐξάρχου δ. καὶ β. Ἐθρώπης, Ἡ νέα ἀναθεώρησις τοῦ Ἀγγλικοῦ Εὐχολογίου. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ὁρθοδοξίας». Κων]πολις 1927.

Μιχαὴλ Ἐδστρατιάδου, Α'. Περὶ τῆς χαρτοποιεῖας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Περὶ τῶν κοττιστῶν ἤτοι κυβιστῶν.—Β'. Περὶ ἐθίμου μὴ τελείσεως γάμων κατὰ μῆνα Μάϊον. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Δελτίου» τῆς Χριστ. Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ἀθήναι 1926.

Weltkonferenz für Praktisches Christentum [Stockholm].—Niederschrift der Sitzungen des Fortsetzungsbaus Winchester. England

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Λαύρας. Διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποίησεως τὸ γάλα τῶν αἰγοπροβάτων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν διαχειμαζόντων ἐν Μπάστα λεχαινῶν. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθῆσεται τὴν 29ην Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10ην—12ης μεσημβρινῆν ἐνεστεχανοῖς ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου κ. Ἀλεξάνδρου Καλλοῦρου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του πρώτῃ προσφορὰ ὀρίζεται δραχμαὶ πέντε κατ' ὅκταν ὄροι διακηρύξεως καὶ πάσα σχετικὴ πληροφορία παρὰ τῷ εἰρημένῳ Συμβολαιογράφῳ καὶ τῷ Γραφεῖῳ τῆς Μονῆς. Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Ἁγίας Λαύρας τῇ 18ῃ Ἰανουαρίου 1928.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Στεφανίῳ Ἱερᾶς Μονῆς «Ἁγιος Δημήτριος» διακηρύττει ὅτι δοθείσης μείζονος προσφορᾶς ἐπὶ τῆς δημοπρασίας τῆς ἐνεργηθείσης τὴν 8ην τρέχ. μηνὸς διὰ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀγρῶν Ταξιάρχη, ἐπαναλαμβάνεται αὕτη τὴν 29ην τρ. μηνὸς ἐν Χιλιομοδίῳ καὶ ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Κλεωνῶν Δημητρίου Μπαχταλιά ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς, ὡς καὶ ἡ προηγουμένη δρως.

Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Στεφανίου τῇ 15 Ἰανουαρίου 1928.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐποπεύουσα Ἐπιτροπὴ

ΠΑΤΡΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΣΥΡΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Διευθυντῆς

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθ. Πανεπιστημίου

Τίμημα ἐτησίως ἐγγραφῆς

Ἐσωτ. Δρχ. 50. Ἐξωτ. Φρ. 50. Ἀμερικῆς Δολ. 3

Γραφεῖα «Ἐκκλησίας»:

Μεγάρον Ἀρχιεπισκοπῆς ὁ^ς Φιλοθέης 21

Τύποις «Φοῖνικος», ὁδὸς Σταδίου, 38 Ἀθήναι